

Den finska radioamatörverksamhetens årtionden

Historia i ett nötskal

1900-talet

I den trådlösa kommunikationens gryning år 1901 gjorde den italienska uppfinnaren Guglielmo Marconi sensation i världen genom att telegrafera sin berömda bokstav "S" från Europa över Atlanten till Amerika. Marconi ansåg sig själv vara en amatör under hela sitt liv. Den trådlösa telegrafen började användas i den allmänna kommunikationen. Den unga finländska uppfinnaren Eric M. C. Tigerstedt utförde redan år 1905 lyckade experiment med sin gnistsändare i Helsingfors.

1910-talet

Enskilda radioentusiaster i Förenta staterna började först trafikera trådlöst med fartyg och senare sinsemellan; radioamatörerna hade kommit ut i etern. I det kejsrerliga Finland tog radioentusiasterna sina första trevande steg. Hemliga experiment med gnisttelegraf utfördes bl.a. av Leo Lindell, Ilmari Jäämaa, Erkki Heino, Erkki Kairenius, Vilho Lind, Arvi Hauvonen m.fl.

1920-talet

Rundradioverksamheten påbörjades först i USA och ett par år senare även i Europa. År 1921 grundades Nuoren Voiman Liitto:s radioförening, föregångaren till Finlands Radioamatörförbund SRAL. Arvi Hauvonen, 3NB, inledde sina rundradioexperiment i Tammerfors år 1923. Radorören blev småningom mera allmänna. Finlands Rundradio inledde reguljära sändningar i september 1926. Storstationen i Lahtis färdigställdes år 1928. Stationens chef blev Arvi Hauvonen.

1930-talet

Under denna tid hemsöktes radioamatörverksamheten; internationella avtal ingicks och de lokala myndigheterna reglerade verksamheten. De interkontinentala förbindelserna blev vedertagna. Radiotekniken utvecklades med rejäla kliv. Radioamatörernas klubbverksamhet, som stundom hade urvattnats, fick ny vind i seglen. Klubbverksamheten återupplivades bl.a. i Viborg, Helsingfors, Björneborg, Lahtis, Kuopio och Hangö.

1940-talet

Efter att andra världskriget hade brutit ut, förbjöds radioamatörverksamheten av myndigheterna, och de flesta radioamatörerna kallades in i krigstjänst med placering i radio- spanings- och förbindelseuppdrag då de hade kommunikationskunskaper. I Finland förbjöds radioamatörverksamheten i september 1939, på tröskeln till vinterkriget, och förbudet upphävdes först efter krigen i mars 1947. Verksamheten startade livligt fast apparaterna var gamla och uttjänta. För dem som ämnade bli radioamatörer ordnades noviskurser på klubbarnas försorg.

1950-talet

Ransoneringen och avsaknaden av komponenter störde länge radiohobbyverksamheten. UKV-radion kom till Finland. SRAL:s verksamhet stabiliserades; förbundet skaffade eget kontor och en kontorsföreståndare för att skota detta. Huvudparten av apparaterna var fortfarande egentillverkade, men speciellt på mottagarsidan började det finnas utbud av fabriksstillverkade apparater. Vid slutet av årtiondet började finländarna utmärka sig i internationella radioamatörtävlingar. Televisionen tog sina första steg.

1960-talet

Den gamla AM-tekniken började trängas undan också i radioamatörernas apparater av den nya "enkelt sidband" -tekniken (SSB). Ökande uppmärksamhet fästes vid VHF/UHF-områdena. Amatörernas första egna satellit OSCAR inledde radioamatörernas satellitålder. Fler och fler fabriksbyggda amatörapparater fanns att köpa och man började också ha råd att skaffa dem. De finländska radioamatörerna skaffade sig rykte som förstklassiga tävlare och aktiverare av sällsynta länder. I april 1964 hade Lenna Suominen, OH1NL, en historisk förbindelse till Californien via månen på VHF.

1970-talet

Då mobiltrafiken ökade inleddes FM-kanaltrafiken på VHF och man började skönja det nationella repeaternätet. Riktbara och större antenner än tidigare vann terräng. Halvledartekniken hade slagit igenom i radioamatörapparaterna, som nu tillverkades i större serier än tidigare bl.a. i Japan. Rikligt med komponenter fanns redan att tillgå, men de som byggde egna apparater blev allt färre. Radioamatörerna aktiverade sig inom den nationella räddningstjänsten.

1980/90-talen

Informationsteknologin och datorerna infördes på allt bredare front i radioamatörernas apparater och verksamhet. Man började digitalisera och paketera radiomeddelanden. Det nationella digitala förmedlingsnätet började förverkligas. På VHF/UHF-områdena hade det nationella repeaternätet vuxit sig ganska representativt. Radioamatörerna hade till sitt förfogande flera satelliter som kretsade kring jorden och förmedlade radiomeddelanden runt hela världen. Radioutrustning av yrkesmässig klass och ännu mångsidigare tekniska hjälpmedel betyder förstklassiga sändningar och det blev ännu lättare att få kontakt inom jordens mångmiljonhövdade radioamatörskara.

2000-talet

Radioamatörernas aktivitet på banden har klart gått ner; en delorsak är åtminstone solfläckstalet, som dalar mot sitt minimum, och störningsnivåerna, som av olika orsaker har ökat på radioamatörfrekvenserna. Telegrafin har minskat betydligt, om det inte är frågan om ett nytt land. Kravet på CW-kunnande avlägsnades från amatörproven i flera europeiska länder. Radioamatörorganisationerna och -klubbarna har fullt sjå med att anpassa verksamheten och aktivera sina medlemmar i den nuvarande konkurrensen från st stora utbudet av all annan hobbyverksamhet. Datorerna har fortsatt sin integrering inom alla sektorer i radioamatörverksamheten, och PC-radion är på kommande. Apparater för radioamatörverksamhet kan man rätt tillförlitligt köpa i nätbutiker över hela världen samtidigt som det inhemska utbudet har minskat. SRAL har idkat egen publiceringsverksamhet i 75 år.

15.5.2007/OH2HK (översättning OH6NT)